

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

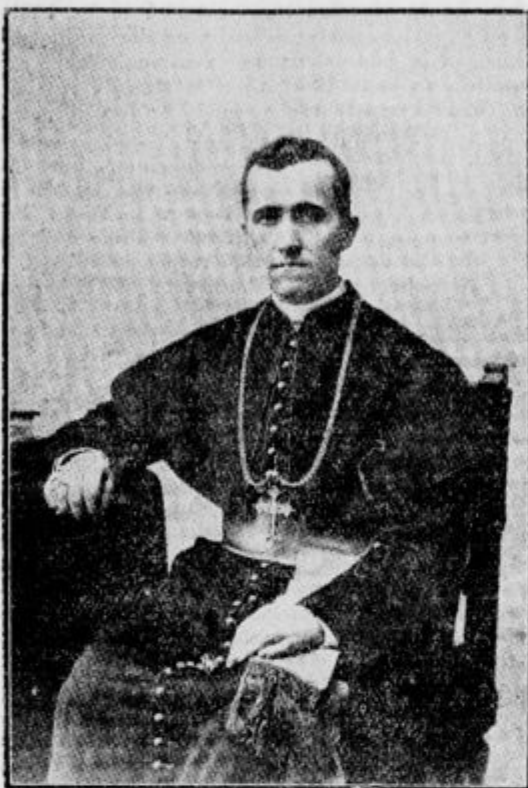
Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Jubilej prve slovenske gimnazije

Proslava 25 letnice knezoškofijskega zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano

Nadškof dr. Anton B. Jeglič
v dobi, ko je ustanovil zavod sv. Stanislava.

Št. Vid, 21. septembra.

Danes praznujejo škofijski zavodi in škofijska gimnazija v Št. Vidu nad Ljubljano svoj srebrni jubilej. Z njo praznujejo Slovenci 25-letnico prve slovenske gimnazije, ki je ustvarila vse velike pogoje za samobitnost naše kulture, ki nam jo je omogočila po prevratu svobodna narodna država. Z njo pa praznuje naš nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič, njen ustanovitelj, vzdrževalec in dobrotnik, veliki jubilej svojega dela za nas, Slovence.

Zavod se je pripravil zunaj in znotraj, da primerno proslavi ta praznik. Mlaji v parku, transparenti, venci na fasadi krasijo mogočno stavbo. Atrij je ovenčan, slavnostna dvorana okrašena, podest na stopnišču med pritličjem in prvim nadstropjem pa je dobil na mramornatem podstavku bronasti kip ustanovitelja dr. Antona Bonaventura Jegliča. Atrij pred kapelo je ves v zelenju, kapela vsa v cvetju in pripravljena, da sprejme slavnega jubilanta.

Vse gleda na Vaše zobovje. Le negovano zobovje še le napravi Vašo zunanost popolno.

Odol je radi tega kosmetikum. Podeli vam — trajno uporabljan — lepo in zdravo zobovje. Toda vrši še več: Učinkuje antiseptično! Odol ne neguje temveč tudi čuva Vaše zdravje. Odol je poleg tega tudi štedljiv v uporabi.

Včeraj, na predvečer se je popoldne ob pol 5 pripeljal ustanovitelj zavoda, nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in z njim naš vladika dr. Gregorij Rožman. Proforski in vzgojni zbor ga je sprejel z dijaštvom vred v parku. Ob 7 zvečer pa se je začela proslava jubileja z orkestralnim in pevskim koncertom. Fasada zavoda je žarela v razsvetljavi, rakete so svigale visoko v zrak in od blizu in daleč so prihitali bivši gojenci, abiturienti in z njimi prijatelji in dobrotniki zavoda, da se udeležijo proslave. Veselo razpoloženje v parku pred zavodom je trajalo tako do 10.

Danes pa je ob 8 zjutraj v veliki zavodni kapeli daroval prevz. nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič zahvalno službo božjo. Službe božje so se udeležili predstavniki državne oblasti, vojaštva, prosvetnih zavodov in veliko število bivših gojencev. Naj omenimo le bana inž. Dušana Serneca, divizijskega generala in poveljnika mesta generala Popovića, rektorja univerze dr. Metoda Dolence, podžupana prof. Evgena Jarca, zastopnika ljubljanskega kapitlja, generalnega vikarja Ignacija Nadraba, novomeškega prosta Cerina, načelnika splošnega oddelka banske uprave Fr. Vončina, zastopnika šefa prosvetnega oddelka banske uprave prof. Ferjana in zastopnike prosvetnih zavodov in srednjih šol.

Po zahvalni službi božji in »Te Deum« z blagoslovom so odšli vsi v slavnostno dvorano, kjer se je ob četrta na 10 pričela

Slavnostna akademija

Kot uvod je zaigral dijaški orkester pod vodstvom prof. Hybaška »Venček jugoslovanskih biserov«. Sledila je živa slika, ki je v alegoriji pokazala delo gojencev zavoda sv. Stanislava v odsekih dijaškega društva »Palestina«. V živo je ganila zlasti molitev ciril-metodijskega odseka za Rusijo.

Nato je govoril direktor škofijske gimnazije prof. Koritnik Anton

slavnostni govor

in najprej pozdravil vse predstavnike oblasti, vojaštva in duhovščine ter vse bivše gojence, v prvi vrsti pa seveda ustanovitelja in velikega dobrotnika zavoda, nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki je brez dvoma solnce današnjega dneva. Pred 30 leti je zamislil veliko idejo ustanovitve zavoda, ki ga je z ogromnimi žrtvami in podporo vsega slovenskega ljudstva tudi zgradil. Sam je na svoje stroške izšolal vse učne osebe in ljubezen, ki jo je gojil do zavoda, je morala roditi sadove, ki jih danes, po 25 letih lahko sam z veseljem opazuje. Naj mu bo v zadoščenje za vse težave od l. 1898. do danes to, da vidi sadove svojega dela, ki ga je Bog tako obilno blagoslovil. Pred 25 leti je pripeljal v isto dvorano 26 mladeničev, ki so kot prvi vstopili v veliki zavod. Danes pa je število gojencev, ki so študirali v zavodu, okrog 2000. Velikim možem postavljamo spomenike po smrti, on pa si je postavil spomenik sam, ki bo pričal poznim rodovom, kaj premore ljubezen do naroda. V teh 25 letih zavod in njegov ustanovitelj nista imela ravno malo težav. Prva leta so bila razvojnata leta, ki za prvo slovensko gimnazijo niso bila lahka. Pojavile so se težave zaradi pomanjkanja slovenskih učbenikov, vendar se je energiji ustanovitelja posrečilo, da je premostil tudi te težave in da se je l. 1913. vršila tudi prva matura, vsa v slovenskem jeziku.

Prva slovenska gimnazija je bila ustvarjena!

To dejstvo je izredno važno zato, ker so bili s tem dani vsi pogoji, ki so omogočili, da se je vse srednje šolstvo po prevratu, ko smo dobili narodno državo, lahko naenkrat poslovenilo. To pa zato, ker je nadškof preveč ljubil svoj slovenski rod, nego da bi mu zidal gimnazijsko-pomeničevalnico. Že prva matura je pokazala krasne uspehe in da ni prišla vmes nesrečna svetovna vojna, bi mogel zavod danes na tej priložnosti šteti še več abiturientov. Zavod je odstopil mnogo prostora Rdečemu križu, ki je namestil v njem bolnišnico. Celo gojenci sami so se morali umakniti v šeniški ljudski šol. Včasih je bilo nad tisoč ranjenecv oskrbovanih v vojaški bolnišnici v zavodu. Delo, ki ga je takrat vršil zavod, je ogromno, če pomislimo, da je moral tudi takrat še predvsem skrbeti za svoje gojence. Vrh tega je sprejel pod svoj krov 70 dijakov beguncev in njegov veliki pomen za naš narodni življenj v Primorju dokazuje brez dvoma dejstvo, da je 40 Primorcev med ali po vojni naredilo maturo na škofijski gimnaziji. In danes deluje med našim narodom na Primorskem nad 20 duhovnikov, ki so se šolali v zavodu. Veselo in svobodno pa so zadihali

učenci in učitelji, ko je prišel konec vojne, ko smo dobili narodno državo. Vsi so bili prepričani: zavod stopa v novo dobo, dobo svobode in prostega razmaha v narodni državi. Žal, da so v to veselo pričakovanje le prekmalu začele padati kaplje bridkega razočaranja. Deloma zaradi nepoznanja razmer, deloma, ker so valovi strankarskega razburjenja včasih pljusnili tudi ob ta mirni zavod, deloma zaradi novih nazorov ob ureditvi šolstva v novi državi, so začeli zadevati zavod težki udarci. Zamajal se je v temeljih. Iznova je moral na težko pot prosjačenja, da si reši pravice, ki si jih je bil pridobil v prejšnji državi, v dobi svojega razvoja. Modri uvidevnosti našega ljubljenskega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki hoče, naj so vsi njegovi državljani enakovredni in zadovoljni, dalje posredovanju vplivnih osebnosti, zlasti nadškofa dr. Bauerja in prevz. ustanovitelja dr. Jegliča, se ima zavod zahvaliti, da so vse dosedanje težke krize zanj srečno iztekle.

Danes izteka zavod v drugo četrstoletje. Z zaupanjem v božjo pomoč in v dobrohotno naklonjenost višjih činiteljev, ki imajo v zavodu najboljšo garancijo za moralno, patriotično in nacionalno vzgojo mladine in z zaupanjem v dobrotljivost naših dosedanjih dobrotnikov gleda zavod v bodočnost, zvest svojemu dosedanjemu programu, da vzgoji našemu narodu dobrega, delavnega, z narodom čutečega duhovskega naraščaja in poštene, značajne, temeljito izobražene svetle inteligence, zveste Bogu, kralju in domovini!

Nato je zapel dijaški zbor pesem »Pozdrav našemu kralju«, nakar je zaigral orkester odlomek iz druge Haydnove simfonije. Sledila je pesem »Noe z ladjo« in molitev za zavod. Gojenci so molili v staroslovenskem, grškem in latinskem jeziku, nato v francoskem in novo-grškem, končno pa v ruskem, hrvaškem, češkem in bolgarskem jeziku. Nato so zapeli slovenski »Oče naš«. Zbor se je spomnil s pesmijo »Nazaj pa jih nič v vojni padlih gojencev, nakar je zaigral kvartet s klavirjem. Sledila je pesem »Mak« in rajalni pohod z zborna deklaracija »Pesem Makabejcev«, s čemer je bila akademija zaključena.

V Nemčiji ne bo nobenega puča

Važna izjava kanclerja Brüninga

Berlin, 21. sept. j. Državni kancler Brüning je z ozirom na sedaj vladajoči položaj v Nemčiji podal zastopniku »United Press« sledečo izjavo:

»Odločno moram protestirati proti vsem iz inozemstva, ki pravijo, da je v Nemčiji pričakovati neposrednega izbruha revolucije. Inozemstvo pač ne pozna nemškega naroda, ki je v zadnjih letih podal dokaze najvišjih političnih zmoglosti. Lokalni nemiri so se resda zgodili, toda v vsakem slučaju so policijske oblasti dokazale, da so popolnoma na višini svoje naloge in so vsak poskus nereda že v kati zadušile.

Mirno lahko zagotovite vaše brave, da se v Nemčiji ne bo zgodil noben puč in da se mir ne bo kalil v nobenem delu nemškega ozemlja. Nemška vlada nikakor nima namena trošiti svojih moči za to, da se bavi s povečanjem nevarnosti, ki ne obstoja, ampak se hoče popolnoma posvetiti rešitvi vitalnih problemov, ki pretresajo nemški narod v sedanjem trenutku. To je v prvi vrsti gospodarsko vprašanje.

Komers bivših gojencev

Ob pol 7 zvečer se je nadaljevala proslava 25-letnice s komerzom bivših gojencev. Komerz je vodil predsednik Jegličevcev prof. Belec, ki je pozdravil ob viharjem navdušenju ustanovitelja zavoda dr. Antona Bonaventura Jegliča, vladiko dr. Gregorija Rožmana ter podal predsedstvo večera bivšemu zavodovemu gojencu in prvemu abiturientu, magistratnemu svetniku Barleju. Svetnik Barle je povzel besedo in ponovno zagotovil ustanovitelju zavoda dr. Jegliču, da si ni postavil z zavodom nesmrtnega spomenika le kot stavbo, ampak da ima neporušen spomenik v srcu vsakega zavodovega gojenca, pred katerim gori večna luč hvalečnosti. Pozdravil je našega vladiko, vse profesorje, prefekte, ekonoma in vse gojence. Spomnil se je tudi v vojni padlih gojencev zavoda, ki so z lastno krvjo priborili zavodu lepšo bodočnost. Pozval je vse navzoče, da so stoji zaklicali junakom, umrlim profesorjem in prefektom in drugim rajnim gojencem: »Slava!« Omenil je, da se dobi danes zavodovega gojenca povsod, da je zavod kvas, ki bo prekvasil vso Jugoslavijo. In kakor so stali ob dnevih prevrata bivši gojenci na mejah ob Muri in Dravi, tako stoji še danes kot največja opora v Primorju. Povsod smo in povsod ostanemo! Obrnjen proti našemu vladiki dr. Gregoriju Rožmanu, je vprašal: »Ali se smemo povabiti na 50 letnico zavoda?«, kar je vladika potrdil. Z željo, da bi bil današnji večer res lep večer veselih spominov, je zaključil svoj govor, nakar je prečital še nekaj pozdravnih brzojavk. Podrobneje poročilo o komerzu bo objavil »Slovenec«.

Današnja proslava je tako po obisku kakor tudi navdušenju pokazala, da so četrstoletno delo zavoda, požrtvovalnost in ljubezen njegovega velikega ustanovitelja privedli do večjih in lepših uspehov, kot jih je morda pričakoval ustanovitelj sam. Prepričani smo, da bo bodočnost prinesla enakih sadov, ki bodo v moralnem in narodnem oziru še bolj povzdignili naš narod, da bo vreden hoditi po poti, ki mu jo je začrtal njegov veliki dobrotnik in oče — nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič.

Narodno slavlje ob meji

Hotedršica, 21. sept. j. Danes popoldne se je vršila v Hotedršici velika narodna svečanost, kateri je prisostvovalo mnogo ljudi iz obmejnih občin in iz Ljubljane. Svečanost se je vršila ob priliki razvija državne zastave na 36 m visokem stebur zmage, to je prva jugoslovanska zastava na tej meji. Pri slovesnosti je sodelovala godba iz Dol. Logatec. Svečanost se je razvila v veliko narodno manifestacijo.

Smernice nemških fašistov

Zanimive izjave grofa Reventlowa

Berlin, 21. sept. j. Znani grof Reventlow, ki zavzema v narodno-socialistični stranki najodličnejše mesto, je izjavil o politiki stranke sledeče: »Ne vem, kako se bo nemška buržuazija, katero je uspeh narodnih socialistov popolnoma zmešal, izmaza iz svojega položaja. Na vsak način bo skušala napraviti koalicio s socialnimi demokrati. Naj se zgodi karkoli, narodni socialisti bodo nadaljevali svojo politično smer in pazljivo sledili dogodkom, pa seveda ne bodo dali miru demokratičnim strankam v parlamentu.«

Vprašan, ali bi bilo mogoče, da bi se fašisti udeležili sedanjega ali bodočega vladnega koalicijskega, je Reventlow odgovoril, da bo o tem odločala stranka, da se mu pa kombinacija zdi maloverjetna. Mi zahtevamo, je rekel, »v notranji politiki uničenje framacozstva, utrditve državne oblasti in tako agrarno politiko, da bo nemški element okrepila, tako da ne verjamem, da bi se framacozska demokracija mogla s tem sprijazniti.«

»Kar se tiče katoliškega centra, nimamo v principu ničesar proti njemu, pač pa se mi zdi izključeno, da bi mogel centum, ki principielno stoji na demokratičnem stališču in ki združuje vse glasove krščanskega delavstva, iti z nami v koalicio.«

»Če bi pa nas res v koalicio povabili, bi mi konkretno postavili kol conditio sine qua non, da dobimo dve ministri: za notranje zadeve in za državno brambo.«

»Kar se tiče naše zunanje politike, pa mislim,

da mi ne moremo doseči svojih ciljev, ako vstopimo v koalicijsko vlado, ampak bi morali po mojem mnenju dobiti v roke vsaj oblast. Moje mnenje je, da je politika zblivanja s Francijo za Nemčijo absolutno škodljiva. To politiko narekuje ameriški bankirji Wall Streeta, ki hočejo sodelovanje nemškega in francoskega velekapitala v svrhu skupnega izžemanja delovnega ljudstva. Ta politika je izražena v locarnem paktu, ki pomeni prostovoljno zaslužnje nemške buržuazije francoski politiki.«

»Največji sovražniki so Francija, Poljska in Čehoslovaška.«

»Moje mnenje je, da se naša politika ne sme orientirati napram zapadu, ampak napram vzhodu in jugu. Napram vzhodu hočemo prijateljstvo z Rusijo, napram jugu pa mislim Avstrijo in Italijo. Z Avstrijo želimo odločno Anschluss, katerega hoče zopet preprečiti Francija. To rečem odkrito, vendar pa ravno tako odkrito povem, da bomo to zahtevo postavili v ozadje, ker nočemo zaradi tega vprašanja priti v konflikt s fašistično Italijo. Iz istih razlogov političnega realizma zaenkrat tudi ne insistiramo na vpostavitvi nemške monarhije, ker nismo dogmatiki, ampak mislimo, da je prva stvar ta, da pridemo na oblast.«

»Kar se tiče odnosov do Anglije, nimamo proti njej absolutno ničesar, ampak bomo uravnavali svoje razmerje do nje po načelu: do ut des. Če bo Anglija z nami, bomo tudi mi z njo.«

Kar se tiče Jugoslavije, je izjavil grof Reven-

tlow, da je Jugoslavija nemškim fašistom zelo simpatična in da so bili zlasti veselo presenečeni, ko je vlada generala Petra Živkovića dala Nemcem narodno-kulturno avtonomijo. Nemčija spleh visoke ceni v prvi vrsti vojaške vrline Jugoslovancov. Kar se posebej nemških narodnih socialistov tiče, je grof Reventlow mnenja, da politični realizem zahteva, da Nemčija Jugoslavijo čimbolj podpira, »kakaj čim močnejša bo Jugoslavija, tembolj se bo emancipirala od Francije.«

»Poljska mora računati s tem, da mi nikakor ne bomo trpeli krivice, ki se nam je storila s takozvanim poljskim koridorjem. Vendar pa bo Poljska, naj se zgodi karkoli, vedno ostala nacionalno močna država, zato ker nobena država in noben narod v Evropi nima tako močnega nacionalnega čutenja.«

»Drugde izgleda stvar s Čehoslovaško. Ta država se nam zdi umetna tvorba in njene odnose je do Nemčije bo jako težko pravilno urediti. Čehoslovaška država ima rob, ki je popolnoma nemški.«

Sicer pa ta vprašanja, je rekel Reventlow, v sedanjem momentu še niso aktualna, ampak je prva naloga, da nemški fašizem pride do oblasti v državi.

Vprašan glede Društva narodov, je grof Reventlow izjavil, da ga njegova stranka absolutno odklanja, ker je Društvo narodov čisto navadna miselnica, v katero se je Nemčija vjela kakor miš.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 21. septembra.

Neveselo, dolgočasno razpoloženje tipične jesenske nedelje je navdajalo danes življenje Ljubljane. Vreme je bilo bolj kislo, celo rosilo je tu in tam, vsega skupaj pa je bilo ravno dovolj, da je odток izletnikov iz Ljubljane padel na najmanjše število. Za avtobuse in za železnico je minula sezona lepih dobičkov poletnih nedelj. Zato pa so se polne kavarne in tudi naval v razna javna zabavišča je postal večji. Enako je videti po ulicah dosti več ljudi.

Nevaren vlomilec prijet

Še nekam živahna je bila današnja nedelja kriminalna kronika. Na policiji so dopoldne ugrabili in študirali, kdo bi bil vlomilec, ki so ga v soboto zvečer ujeli v Knafjevi ulici. Ta vlomilec se je splazil okoli 7 zvečer.

v stanovanje arhitekta Costaperarie v Knafjevi ulici št. 15.

Gospa Marija Costaperaria se je mudila tedaj v kuhinji. Slišala je slaboten šum iz sosedne male sobe. Sumila je, da se je v stanovanje splazil najbrže vlomilec. Odrpala je torej vrata v sobo, v istem hipu pa se je vlomilec poglaval skozi okno na vrt in bi gotovo ušel, da se ne bi prav tedaj nahajal na vrtu sluga Zbornice za TOI Karel Kristan. Ta je vlomilca hitro zagrabil in ga trdno držal v pesteh, dokler ni prišla na lice mesta policija, ki je bila telefonično avizirana. Takoj sta prihitela detektiv Hauptmann in stražnik Adamci in odvedla zasadenega vlomilca na policijo. Pri prvem zaslišanju se je aretirani vlomilec debelo zlagal. Izdal se je za Alojzija Potočnika, rojenega 1904 v St. Petru na Krasu. Povedal je, da je prišel šele v soboto preko meje v Ljubljano. Pri njem so našli odvijal, električno svetilko z baterijo, 150 Din denarja in nekaj raznih malenkosti.

Na policiji pa niso tako neumni, da bi kar na slepo srečo verjeli vsakemu, ki ga dobe v pest. Ujeti mož je namreč govoril v narečju, prav nič podobnem kraškemu, temveč dosti bolj znanemu gorenjskemu okoli Škofje Loke. Pri njem so tudi našli listek avtomatske tehne, ki ima povsem drug datum kakor pa sobotni in je bil vlomilec torej še nekaj dni prej v Ljubljani. Zato so danes poskusili dognati z daktiloskopsko metodo, kdo je prav za prav ta zlikovec. Vlomilec je moral odtisniti prste, policijski strokovnjak za daktiloskopijo Podobnik pa je nato kmalu dognal, da ima policija prav take prstne odtise že v svoji kriminalni razvidnici. Resnično ime aretirane vlomilca je bilo nato lahko dognati. Vlomilec je 24-letni Alojz Svobljak iz Škofje Loke, že predkaznovan zaradi tatvin.

Stara izkušnja vseh policij in tudi ljubljanske pa je, da je po navadi skoro vsak vlomilec član večje ali manjše tolpe, da ima sokrivce in da le redkokateri vlomilec dela na lastno pest. Ljubljanska policija je skoro prepričana, da ji je padel v roke član nevarne vlomilske tolpe, ki je zadnje čase izvršila več rafiniranih vlovov v Ljubljani, tako vliom pri Bahovcu v Metelkovi ulici, v trgovino The Rex v Gregorčičevi ulici in v Seunigovo trgovino na Starem trgu. To tolpo policija je nekaj dni vneto zasleduje. Ta tolpa je nastala najbrže takoj, ko je policija onemogočila nevarni tolpi zloglasnih vlovilcev Petriča in Zrnca, ki sta oba že dobila zaslužno plačilo na sodniji. Upati je, da bo po današnjem odkritju že v nekaj dneh polovljena in spravljena tudi najnovejša ljubljanska vlomilska tolpa.

Še en ponesrečen vlom

Snoči je bil izvršen še drug vlom, ki pa po vseh okoliščinah ni v zvezi z omenjeno in iskano vlomilsko tolpo, temveč ga je nekdo moral izvršiti na lastno pest. Tudi ta vlom se je radi ugodnega naključja ponesrečil. V pekarno Antona Kovarja v Rožni dolini, cesta V. št. 17 je ponoči zlezal neznan tat skozi odprto okno. Zlezal je najprej v skladišče, od tam v vežo, kjer je našel klešče in z njimi vdrl vrata v prodajalno. V prodajalni je vliomil v predal prodajalne mize. Lastnik prodajalne po navadi hrani v tej miznici denar. Prejšnji večer pa je lastnik prodajalne, kot da bi mu govorila tiha slutnja, vzel iz miznice denar, okoli 600 Din, ga preložil v sosednji predal, miznico zaklenil, predal pa pustil nezaklenjen. Če bi le ubogi vlomilec, ki se je toliko trudil, da je odprl zaklenjeno miznico, vedel, da bi lažje prišel do denarja v najbližjem in nezaklenjenem predalu! Tako pa v ta predal ni pogledal ni in se je skromno zadovoljil z nekaj štrucami kruha, vrednimi 20 Din, s katerimi je odšel. Vse okoliščine, med drugimi tudi ta, da je vliomilec vedel, kje gospodar po navadi pusti denar, namreč v miznici, dajo sklepati na prav določeno osebo, in to je policija že na sledi.

Ponoči je bil izvršen še tretji vlom. Nekdo je namreč vliomil k Figovcu, pa tudi brezuspešno, zakaj napravil je le okoli 100 Din škoda.

Ponoči sta bila aretirana dva razsajalca. Aretirani je bil prav mlad delavec, ki je v pijanosti razsajal na Krakovskem nasipu in razbil krčmarju z dalmatinskim vinom manjšo šipo. Neki hlapec pa je bil aretirani, ker je pretepal ponoči v Križevniški ulici neko žensko. Oba je policija kaznovala z globo po 120 Din ali s tremi dnevi zapora. Oba sta dejala, da raje plačata, kakaj svoboda je le svoboda.

Nezgodna kronika ne beleži čez dan nič važnega. Takoj v popoldanskem urah se je v Židovski stezi neki F. I. močno opil. V gostilni je postal nadležen in gostilničarka ga je hotela pahniti iz gostilne. Vinjeni možakar pa se je branil in je udaril po šipi ter se močno obrazil po rokah. Možar je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Tam pa so ga le obvezali in ga odpustili domov.

V ljubljanski bolnišnici so danes pripelali z dežele dva ponesrečenca. 30letni posestnik Ivan Korošec iz Velike Loke si je v soboto doma pri delu poškodoval levo oko. — 25letnega železniškega delavca Ivana Strgarska iz Dobove St. Jurja pod Kumom je dne 31. avgusta neki S. P. sunil z nožem v prsa. Sedaj pa se mu je rana zelo poslabšala in je moral v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

★ Gospa, svetujemo Vam, da pred pranjem trdo vodo omehčate z navadno sodo, nato pa perete s pravim terpentinovim milom »Gazela«.

Spomenik kralju Petru I. v Sisku

Sisak, 21. sept. AA. Eno naših najstarejših mest Sisak slavi današnji dan dogodek, ki bo mesto Sisak postavil med prva mesta naše države.

Danes je bil v Sisku odkrit spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, ki je narodu sisakem in iz okolice znan kot vojvoda Petar Mrkonjić, ki se je že leta 1875. boril za svobodo svojega naroda.

Misel, da se baš v mestu Sisku, mestu, ki ga je tako pogosto obiskal pokojni veliki kralj, postavi spomenik, datira se iz leta 1926. Takrat je na seji mestnega zastopstva dne 18. oktobra mestni zastopnik Ante Pinarić predlagal, da se pod pokroviteljstvom tedanjega načelnika g. Gjura Hasića ustanovi odbor, ki naj postavi v mestu Sisku spomenik kralju Petru I., o katerem je v interpelaciji tedanji zastopnik g. Pinarić rekel, da je »izšel iz narodne krvi in dal vse za ta svoj narod in nas s tem zadolžil za trajen spomin, najboljši pa mesto Sisak, v katerem je ta veliki mož dobil zatočišče v usodnih dneh svojih bojev za osvoboditev slovanstva izpod tujega jarma. Ta misel je oživela po marčevski deputaciji meščanov in kmetov mesta Siska in okolice z ostalimi kmeti tega kraja pred Nj. Vel. kraljem. Takrat je Ivan Radić predlagal mestnemu zastopstvu, da se ustanovi odbor za zgraditev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju. Predlog je bil sprejet z velikim odobravanjem. Za predsednika odbora pa je bil izvoljen industrijalec in član mestnega zastopstva mesta Siska Peter Teslić.

Po večmesečnem delu se je odboru posrečilo, da je med rodoljubnim meščanstvom in okoliškim prebivalstvom zbral posebno vsoto za zgraditev spomenika narodnemu velikanu. Odkritje tega spomenika mora v vsakem pogledu biti v čast mestu Sisku, njegovim prebivalcem in prebivalcem njegovega okraja.

Brez komentarja

Rim, 21. sept. j. »Popolo di Trieste« poroča v svoji številki od 21. t. m. sledeče: »Slovanski teroristi, katere je fašistični svinec pribil na tla, prihajajo v Jugoslavijo do časti mučeništva. Vse na svetu je relativno ... Jugoslovanske žene n. pr. so razposlale po svetu protest zaradi obsodbe in zaradi nezadovoljnih preganjanj Slovanov v Italiji. Izvemo tudi, da je občinski svet na Sušaku, kjer je bil rojen Zvonimir Miloš, predlagal, da se po njem imenuje nek ulica na Sušaku. Razen tega naj se vzida spominska plošča na hiši, v kateri je bil rojen Miloš in če se bo ta podrla, naj se plošča prenese v dvorano občinskega sveta na Sušaku. Brez komentarja.«

Konferenca hrvatskih kmetov

Broj, 21. sept. z. Danes dopoldne se je vršila v Hrvatskem domu konferenca kmetov iz brodskega okraja. Konferenci je prisostvoval g. Tomo Kovačević, bivši poslanec hrvatske seljaške stranke. Sklenjeno je bilo, da se nadaljuje s konstruktivnim delom po intencijah Nj. Vel. kralja, izraženih v manifestu. Po konferenci so odšli prisotni na kolodvor, da pozdravijo predsednika vlade, ki se je istočasno peljal v Zagreb.

Imenovanja

Belgrad, 21. sept. AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je postavljen za pripravnika v domu narodnega zdravlja v Celju v I-9 dr. Josip Fischer, zdravnik šolske poliklinike v Ljubljani, ter v zavodu za zaščito mater in dece v Ljubljani dr. Vidosava Kutlešić, zdravnik doma narodnega zdravlja v Celju.

Belgrad, 21. sept. m. Z rešitvijo prometnega ministra je postavljen v I. 9. g. Albert Vajda v generalni direkciji drž. železnice.

Belgrad, 21. sept. m. Z rešitvijo ministra za soc. pol. in narodno zdravje je postavljen dr. Hamdija Bravo za pristava »Doma narodnega zdravlja« v Mariboru in dr. Vidosav Kutlešić za pripravnika zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani.

Dunajska vremenska napoved, Severne Alpe: Najprej še deževno, potem pa se bo ob zapadnih vetrovih vreme začelo zboljšati. Južne Alpe: Vedno slabše vreme.

Navdušen sprejem predsednika vlade v Zagrebu

Zagreb, 21. septembra. AA. Velika množica najvišjih uradnikov z gg. ministri, episkopatom, banom, mestnim zastopništvom in generaliteto na čelu je napolnila peron že davno prej, nego je prišel vlak s predsednikom ministrskega sveta generalom Petrom Živkovićem in njegovim spremstvom. Prostor pred postajo in vse trge do Jelačićevega trga so napolnili tisoči in tisoči Zagrebčanov v gostem okrašenim lokomotivama na drugem tiru. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je stopil z vlaka in šel skozi čakalnice I. razreda, ki je bila okrašena z rdečimi preprogami. Takoj ga je sprejelo navdušeno vzklikanje in pozdravljanje. Nato je stopil pred njega načelnik mestnega zastopništva dr. Srkulj in ga pozdravil s temi besedami:

Točno ob 16.50 je privozil vlak na postajo z dvema okrašenima lokomotivama na drugem tiru. Predsednik ministrskega sveta general Peter Živković je stopil z vlaka in šel skozi čakalnice I. razreda, ki je bila okrašena z rdečimi preprogami. Takoj ga je sprejelo navdušeno vzklikanje in pozdravljanje. Nato je stopil pred njega načelnik mestnega zastopništva dr. Srkulj in ga pozdravil s temi besedami:

Gospod predsednik ministrskega sveta! Vaš sklep, da obiščete mesto Zagreb in da stopite v ožji kontakt z njegovim prebivalstvom, je v vseh vrstah meščanstva zbudil največje veselje. V imenu tega meščanstva vam želim najradostnejšo in najtoplejšo dobrodošlico. Živel predsednik kraljevske vlade! Živel general Peter Živković!

Silno navdušenje, vzkliki in klicni ter ploskanje je sprejelo te besede in trajalo nekaj minut. Nato je predsednik vlade ponovno pritrčno pozdravljen stisnil roko mestnemu načelniku in odgovoril s pristrnim glasom:

Ze davno sem želel izkazati pozornost belenu Zagrebu in dragim Zagrebčanom. Zahvalim se vam za topli sprejem. Hvala vam, živeli!

Delirij navdušenja je sprejel te predsedničkove besede. Nato je predsednik v spremstvu ministrov, bana in mestnega načelnika, ki ga je pozval na svojo stran, krenil s postaje. Ko je prišel pred postajo, ga je množica ljudi sprejela z burnim vzklikanjem. Vse je čakalo, da bo predsednik stopil v avtomobil in se odpeljal v mesto. Toda predsednik vlade je odmahnil z roko in šel peš od postaje do Jelačićevega trga s svojim spremstvom. Prebivalstvo je takoj na to gesto simpatije in zaupanja reagiralo še z večjim navdušenjem. Vse se je zgnilo v bližino predsednika vlade in samo odločnem nastopu javnih organov se je zadržalo, da je množica vendarle pustila predsedniku prost pot.

In predsednik vlade je počasi in s prožnim korakom šel čez trge do Jelačićevega trga, kilome-

ter in pol hoda. Z obeh strani so goste množice ljudstva napravile spalir, a za njimi je pritisnalo ljudstvo, ki je neprestano vzklikalo kralju, Jugoslaviji in predsedniku vlade, naši nezmagljivi Jugoslaviji. Z vseh oken so klicali ljudje in mahali z robc. Pločniki na obeh straneh ceste, kjer je šel sprevod, so bili polni ljudi.

Tako je šel v pravem triumfu spoštovanja in ljubezni predsednik skozi Zagreb. Pred njim so šli samo trije visoki uradniki, na obeh straneh ceste šefi policije, poveljniki straže in zagrebški polkovniki.

Ljudje so vse bolj in bolj prihajali v navdušenje in to je tudi predsednika vlade tako ganilo, da je prenehal ozdravljati na vojaški način in je na vse strani mahal z rokami.

Tako je šla ta »via triumphalis« do Jelačićevega trga, kjer so čakali avtomobili. General Peter Živković si je komaj utrl pot do avtomobilov. Nato je s spremstvom v avtomobilih krenil po Mesniški ulici v banske dvore na trgu Stjepana Radića. Množica ljudi je navalila čez cesto skozi ulico Pavla Radića, da prispe pravočasno tja in da pred bansko palačo spet vidi predsednika vlade. Tam pred bansko palačo so se iznova začele manifestacije, dokler se ni predsednik vlade pokazal na oknu. In iznova je med narodom nastalo nepopisno navdušenje. Ljudje so začeli peti narodne himne.

Tedaj je predsednik vlade ljubezljivo mahnil z roko množici in dvignil roko. Med ljudmi so se začeli glasovi: Govoril bo. Nato je vse utihnilo, da bi se celo muha čula.

Predsednik vlade se je nagnil skozi okno, pogledal po množici in s toplim glasom rekel:

Hvala vam za navdušene pozdrave. Uverjen sem v vašo budnost.

Na te besede je nastal ponoven orkan vzklikov in ploskanja. Nato je množica čakala, neprestano vzklikajoč generalu Petru Živkoviću, dokler se ni predsednik vlade odpeljal v posete k ministrom, ki bivajo v Zagrebu. Ljudje so ga spremljali, dokler jim avtomobil ni izginil izpred oči.

Zvečer se je predsednik vlade umaknil v intimitni krog, kjer je večerjal. Jutri pa si hoče ogledati mesto. O pol 12 bo slavnostna seja mestnega sveta z edinim dnevnim redom: pozdrav predsedniku vlade.

Medtem ko se je to odigravalo na Starem Markovem trgu, se je pred univerzo formiral sprevod več tisoč ljudi z mladino na čelo, ki je korakal po ulicah in manifestiral za kralja, kraljevino Jugoslavijo in predsednika vlade.

Solidarnost Italije in Nemčije

Zeneva, 21. sept. j. Kakor znano, zahteva Italija reformo tajništva Društva narodov. Njene zahteve v tem pogledu se obračajo v prvi vrsti proti direkciji sekretarijata, ki je v rokah Angleža Daltona, ki ima pod seboj celo vrsto tajnikov. Po znani fašistični frazeologiji zadnjega časa, so Italija pričeljuje, da je s tem tajništvo Društva narodov v rokah Anglije in Francije, ki imata v rokah politično vodstvo te važne mednarodne institucije. Italija zahteva, da se politična direkcija tajništva odzame posamezni osebi in izroči političnemu direktorju.

Glede tega vprašanja se je vršila 20. t. m. seja četrtje komisije skupščine Društva narodov, v kateri je italijansko stališče zastopal delegat Gallavresi. Dejal je, da politični direktor tajništva pomeni zelo važen faktor, ki more naravnost nadomestiti Svet Društva narodov. To pa ne gre. Direkcija mora biti v rokah v resnici mednarodne korporacije, da bo zagotovila vpliv vseh držav članic Društva narodov.

V debati sta govorila zastopnika Japonske in Švedske, ki se sicer nista postavila v vsakem oziru na stran Italije, sta pa naglašala potrebo reforme tajništva, ki bi naj bilo zgolj tehnični organ.

Kar je najbolj padlo v oči, je pa to, da je nato vstal grof Bernsdorff, ki se je kot politični zastopnik Nemčije in ne kot tehničar, kakor je izrecno naglašal, popolnoma postavil na stran italijanske

teze. Dejal je, da se mora tajništvo reformirati tako, da morajo vsi generalni tajniki biti enako obveščeni o tekočih zadevah.

Ta solidarnost med italijanskim in nemškim zastopništvom je seveda imela za posledico živahne komentarje.

Politična zveza med Italijo in Rusijo

Pariz, 21. septembra. j. »Ere Nouvelle« piše o trgovinski pogodbi, ki se je sklenila med Italijo in Rusijo. Pravi, da je zelo čuden fakt, da pogodba čevala v gotovem denarju, dočim bodo sovjeti od čevala v gotovem denarju, dočim bodo sovjeti od Italije samo dobivali posojila, s katerimi bodo plačevali italijanske industrijske proizvode.

Spričo energije, s katero Italija zasleduje svoje gospodarske koristi na vsem svetu, je ta doležba takda, da te žrtve, storjene v prilog Rusije, ne bi bilo mogoče razumeti, ako ne bi obstojala med Rusijo in Italijo obenem tajna politična klavzula. Ako pa take klavzule ni, pa obstoja najbrže kakva izmenjava misli med Italijo in Rusijo o političnih vprašanjih.

Kolikor je to verjetno, je vendar treba pripomniti, da prinaša »Ere Nouvelle« samo svojo kombinacijo.

Smrtna kosa

Včeraj popoldne je v Ljubljani umrl gosp. Franc Auman, župan, kovaški mojster in širrom Jugoslavije znani izdelovalec vozov na Viru pri Domžalah. Pokojni je bil v vsakem oziru vzoren in zgleden mož. Z izredno vneto je vedno sodeloval pri vseh katoliških organizacijah, ki ga bodo zelo pogrešale. Udeleževati se je tudi pri gasilnem društvu. Kake ugleden in priljubljen je bil, priča najbolj to, da je bil, čeprav še fant, postavljen za župana vreske občine. Zupanske posle je opravljal silno vestno in v zadovoljnost vseh občancev. Še v petek popoldne, ko ga je nenadoma napadla huda bolezen, je v silnih bolečinah urejal občinske zadeve, kakor bi stnil, da ga čaka smrt. Prepeljali so ga takoj z avtomobilom v Ljubljano, kjer je bil operiran; operacija pa žal ni pomagala in včeraj popoldne je za vedno zaprl svoje oči, star šele 35 let. Truplo blagega pokojnika bo danes prepeljali na Vir, odkoder bo pogreb na farno pokopališče.

Hudo prizadeti materi, ki je izgubila tako zgledega in skrbnega sina, kakor tudi bratu in sestram, naše iskreno sožalje! Blagemu pokojniku na naj sveti večna luč!

Prosvetna zveza

v Ljubljani

Je te dni razposlala »Krstno obljubo« g. veroučiteljem in cerkvenim predstojnikom v kraje, kjer je več šolske mladine. Vključno prosimo, naj bi gospodje, katerim bi se zdela, da so prešli prevec izvodov, jih nikar nazaj ne pošiljali, kajti prav lahko jih bodo oddali po sosednjih manjših župnijah, kamor pesnitve radi drage poštnine nismo razpošiljali. Poslana himna je kot nalašč za vajo v ljudskem petju, s katerim moramo pričeti pri šolski mladini, če hočemo upati na uspeh. Gospode pa prosimo, naj poskrbe, da se pesnitev med mladino razširi in da jo žrtve velikodušno nase prevzamejo.

Poljska odlikovanja najstarejših ljubljanskih gasilcev

Ljubljana, 21. septembra.

Na vselovanskem gasilekem kongresu so se došli gostje z izredno ljubeznivostjo zanimali za delo ljubljanskega gasilnega društva in so jim bili predstavljeni med drugimi tudi trije najstarejši ljubljanski gasilci Franc Medic, Josip Lapajnar in Ivan Perme. Posebno starost poljskih gasilcev vojvoda inž. Twardo je pokazal izredne simpatije za te naše gasilske veterane. Po njegovem prizadevanju jim je poljska gasilska zveza poklonila sedaj izredno visoka odlikovanja, katere jim je poslala po predsedniku kongresnega odbora g. Rihardu Engelsbergerju. Odlikovanec so bila odlikovanja izročena danes.

Danes, ob četrtni na 9 zjutraj so imeli gasilci najprej vajo z motorno brizgalno in agregatom pri tovarni Pollak. Vajo je vodil društveni poveljnik gosp. Milko Hojan in se je prav uspešno izkazal. Motorna brizgalna je brizgala curke vode visoko čez tovarno.

Po vaji so se zbrali ljubljanski gasilci v orodni opremi pred mestnim domom. Tu je med pozorom gasilcev izročil s primernim nagovorom in čestitkami g. Engelsberger vsem trem gasilem odlikovanja — častne kolajne poljske gasilske zveze za gasilske zasluge. Odlikovanec je čestitil tudi v imenu ljubljanskega gasilskega društva poveljnik g. Milko Hojan, vsi ostali gasilci pa so izrazili svojo radost nad odlikovanjem svojih najstarejših gasilcev s trikratnimi krepljivimi klici »Na pomoč!

Vprašanje na upravo

mestne elektrarne

Tekom zadnjih 14 dni je že štirikrat sredi večera odpovedala elektrika po vsem Bežigradu od tovarne strojnih larn dalje in smo bili po pol ure in še deli v popolni temi. Tudi lansko zimo se je to ponavljalo naprej in naprej. To kaže, da neke v napeljavah te proge nekaj ni prav. Bežigradci prosimo slavno upravo mestne elektrarne, da nam blagovoli sporočiti, če tudi še sedaj ne misli dati preiskati proge, da se ne dostatek odpravi in popraviti, da se vemo založiti s petrolejkami, novi hišni gospodarji pa, da ne bodo šli v stroške z napeljavno elektriko v nove hiše, ki jih bo toliko večerov pustila v temi. Okraj počasti elektrarna z lučjo že naokoli ob 4 popoldne, ko gore žarnice po vseh ulicah. Morebiti je to vzrok, da jo potem za zvečer zmanjka. — To prosijo Bežigradci.

Mariborska nedelja

Maribor, 21. septembra.

Petnajsta pobinkošna nedelja. Deževje; kakor iz skale je lilo. Mnogim, ki so računali z vinogradi itd., so se prekrizali računi. Zadovoljni pa so bili kavarnarji in gostilničarji v središču mesta in pa tudi — cirkus »Titanica«. Posamezne prireditve so se danes morale odpovedati tako n. pr. »Jadranski dan«.

Pomembnejših dogodivščin ni bilo; v policijskih bukvah sta ovekovečeni dve aretaciji in 33 prijav. Cigani so se pojavili na Pobrežju in pustili za seboj »vidne« sledove svojega poseta; izpred gostilne »Stoka« je ingilni posestnik Juriju Kosiču 8 let star žrebec z vozom. Priče vedo povedati, da so videli odhajajoče cigane z navednim žrebcom in vozom. Kosič trpi škodo približno 5400 Din.

Napočila je tudi sezona za tiste, ki imajo radi grozdje, ki pa nimajo vinograda. Pač pa radi »pobinkoš« tuje vinograde. Francina B. in Francina P. so zalotili ob mejah mariborske in šentpeterske občine. Do 35 kg grozdja sta imela v naribniških. Ob grozdje sta prišla in še odrajtala bosta — radi škode.

V splošno bolnišnico so prepeljali danes 25-letnega delavca Franca Potočnika, uslužbenega v sladkarski tovarni za lepence; prišel je z desnice v stroj, ki mu je roko do lakta docela zmrcnil; nadalje delavčevu hčerko Jožico Križajevu, ki ji je padla težka železna tabla na glavo ter ji prizadejala težke poškodbe. Na voglu Vrtnice ulice in Koroske ceste pa je 16letni Vilko Rojko padel s kolesom na tla pelletno služiteljevo hčerko Anico.

Francosko-italijanska pogajanja razbita

London, 21. septembra. as. Po angleških vesteh iz Zeneve je smatrati, da so se francosko-italijanska pogajanja za pomorsko pariteto za enkrat popolnoma »razbita in sedaj skoro ni upanja, da bi Francija in Italija naknadno pristopili k londonskemu pomorskemu dogovoru. Do tega je prišlo šele včeraj, ko je Francija po angleških vesteh odklonila zadnji italijanski predlog za odmor v gradnji brodov. Ta italijanski predlog je predvideval, da naj se vprašanje paritete odloži do leta 1936, Francija in Italija pa bi se do leta 1936 obvezali k gradbenemu programu, ki bi Franciji do konca trajanja londonskega dogovora zagotovil premoč. Angleški krogi so radi takega konca zelo vznemirjeni. Henderson je meseca maja in sedaj zopet začetkom septembra poskušal v Zenevi, pripraviti Italijo do tega, da bi stavila Franciji sprejemljive pogoje. Angleški mornariški minister Alexander je porabil priliko, ko je inspiciral angleški trdnjavi Malto in Cibraltar, da se je razgovarjal s francoskim in italijanskim mornariškim ministrom v Pa-

rizu in Rimu. Da se je angleško posredovanje izjavilo, se smatra v londonskih krogih kot vzrok v prvi vrsti izid volitev v Nemčiji. Naglašja se, da so francoski nacionalisti začeli ostreje nastopati proti Briandovi politiki sporazumevanja, ker je izpraznitev Porenja povzročila samo katastrofalni porast protifrancoskih strank v Nemčiji. Briand torej ni mogel sprejeti italijanskega predloga, ne da bi že naprej zbudil sumnje, da je iz strahu pred nemškimi narodnimi socialisti pakiral s italijanskimi lašisti. Pa tudi v Italiji je izid nemških volitev vplival neugodno na sporazumevanje. Nobena tajnost ni, da je v Mussolinijevi vladi plediral Grandi po močnem angleškem vplivu za pumeten sporazum s Francijo, dočim so drugi politiki, ki imajo tesne zveze s Hitlerjem in avstrijskim Heimwehrom, pripravili italijanskega diktatorja do tega, da hoče naprej pustiti močno narasti radikalni nacionalizem v Nemčiji, preden bi se resno pogajal s Francijo o celotnem političnem in gospodarskem sporazumu.

Tretje leto »pjatiljetke« in gospodarski položaj v Rusiji

Moskva, 21. sept. j. Čez mesec dni se začne tretje leto petletnega sovjetskega gospodarskega načrta. Po načrtih komunistične stranke mora biti to leto končana večina del na industrijalizaciji države in kolektiviranju mora biti najmanj polovica celokupnega poljedelstva v državi. Priporočiti je treba, da postavka stranka tako velike zahteve radi tega, ker se namesto »pjatiljetke« izvaja štiri-letni načrt industrijalizacije države. Tekočega leta mora biti samo naraščanje industrijske produkcije po načrtu večje, kakor je bila produkcija celokupne predvojnne ruske industrije.

Taki so načrti, toda položaj ne odgovarja načrtom. Mesec dni pred začetkom tega leta se je Osrednji izvršilni odbor komunistične stranke obrnil na vse gospodarske, strankine, komosolske in sindikalne organizacije s pozivom, v katerem zahteva, da se za preostali mesec popravi in dopolni na polju industrije in poljedelstva vse ono, kar se je zanemarilo v letu prvih dveh let »pjatiljetke«. Ugotovili so, da se je mnogo opustilo in malo napravilo. Pred vsem je popolnoma odpovedal finančni in produkcijski načrt industrije, na katerem temelji ves nadaljnj razvoj države. To se vidi iz tega, ker je po besedah okrožnice pristaske industrijske produkcije za 10 mesecev tekočega leta znašal samo 27% mesto predvidenih 32%. Če pa vzamemo v preteklo kakovost blaga, tedaj je odloček prirasika mnogo manjši. Za triletno leto je program izpolnjen za manj nego polovico, posebno slabo stoji v tem oziru težka

industrija. Zelo žalostno je tudi vprašanje delovne sile. Beg delavcev iz podjetij povzroča katastrofalne razmere in silno vlado, da večje delavce na podjetja.

Da razumemo zgoraj omenjeno okrožnico Osrednjega odbora komunistične stranke, je treba pripomniti, da je splošno gospodarsko stanje v SSSR vedno slabše in zavzema vedno gorši karakter. Težkoče se v glavnem gibljejo med dvema linijama. Ena je pomanjkanje vseh vrst hrane in blaga. Brez ozira na ogromen porast (tako pravi službena statistika) produkcije industrije trpi vsa država radi pomanjkanja vseh vrst blaga in prebivalstvo ne dobiva več niti one množine blaga, do katerega ima pravico z listki. Še slabše je stanje v pogledu življenjskih potrebščin. Pomanjkanje živeža ne vlada samo v velikih mestih in industrijskih središčih, ampak celo tudi na deželi. V tem slučaju je vladi nemogoče pomagati, ker ne more organizirati aprovizacijskih organov, ki bi nadomestili prepovedano privalno trgovino.

Drugo stran težkoče predstavlja propadli finančni načrt industrije in nezadovoljiv napredok zbiranja rezervnega živeža. Ti vzroki so dovedli do stanja, ki je ponovno izvalo inflacijo. Pod takimi pogoji je zelo dvomljivo pričakovati, da bo tretje leto »pjatiljetke« prineslo lepše rezultate kakor drugo leto, ki je popolnoma preustrojilo vse gospodarsko življenje države, prebivalstvo pa je vrglo v stanje, ki popolnoma sliči dobi vojaškega komunizma.

Sport

Ilirija : Sašk 1 : 1 (1 : 0)

S svojim pokalnim tekmovanjem J. N. Z. nima sreče. Kajti, da se je moglo pričeti s semifinalnimi tekmami je bilo treba rešiti nebroj protestov, radi katerih tekmovanje seveda ni moglo končati, kakor je bilo predvideno. Radi tega so nastale naravne težkoče, nekatere pa tudi umestno izjave. Glavna težkoča vsega tekmovanja, ki ga je J. N. Z. gotovo idealno in v korist nogometnega sporta razpisala, je pa finančno vprašanje. Vse tekme dosedaj so končale s primanjkljajem.

Tudi včerajšnja tekma je napravila v tem pogledu nov zapletljaj. Ponoviti se bo morala danes, ker ni bila radi nastopajočega mraka odigrana do konca. Ker že pri prvem srečanju finančni efekt ni bil dober, se bo še poslabšal, radi daljšega bivanja Saška v Ljubljani.

Včerajšnja tekma je končala neodločeno, z rezultatom, ki ga ni nihče pričakoval. Bila je to igra, kakor smo jih v Ljubljani še malo videli. Ne morda radi lepe igre, pač pa radi negotovosti, kako bo končala. Nekaj časa je prevladovalo domače moštvo, nekaj časa pa gosti. Sašk je predvsem skušal uveljaviti igro prodorov, ki pa ni uspela radi pazljivih krilcev in branilcev. Nasprotno je pa domače moštvo skušalo uveljaviti bolj sistematično igro, ki pa tudi ni uspela. V splošnem bi rekli o moštvi, da je bil Sašk veliko borbenejši in je neodločen rezultat le posledica energične igre. Nasprotno je pa moštvo domačih igralo lepše, v borbi pa podleglo. Posebno desna stran napada ravno radi tega ni prišla do prave veljave.

O domačem moštvu velja predvsem, da niso igrali priznemo igro. V napadu je precej zatijala desna stran, desno krilo Ice je bil pa premalo zaposlen. Zveza Košak ni igral tako kakor prošlo nedeljo, njegova igra je premeška, zato tudi nikakor ni mogel uspeti proti ostrim branilecem Saška. Ne enemu igralcu pa ne morem očitati, da se ni trudil. Vsi so igrali pridno, vsak pač po svojih močeh. Pri igri Saška je bila glavna naloga obrambe pazljivost in pa hiter start. V tem pogledu so vsi zadovoljili, čeprav je Sašk dosegel gol radi napake obrambe.

Vodstvo je dosegla Ilirija iz 11 metrovke. Ice je bil faulan, da je imel oddati lep center v sredo nepokritega Omenu. Berglez je oskrbel hazenski strel. Zanimivo je, da je tudi pri uspehu Saška pomagalo desno krilo.

Sodnik Rosenfeld je vodil igro prav dobro. Zelo napeti igrači je prisostvovalo okoli 800 gledalcev. Tekma se danes popoldne nadaljuje in sicer najprvo podžek 20 minut, če ta ne prinese odločitve, se pa igra ponovi v celoti.

Prvenstvene tekme

Na igrišču Primorja se je pričelo prvo kolo jesenskega prvenstva. Srečala sta se Svoboda in Grafika. S precej sreče je zmagala Svoboda v zadnjem trenutku. Grafika je hotela doseči na enak način zmago, zato so vsi pritisnili in napad. To je pa Svoboda spretno izkoristila in zabila dva zaporedna gola. Končni rezultat je 3:1 v korist Svobode. V predtekmi je pa rezerva Grafike premagala Svobodo s 4:2.

Družba »ILIRIJA« Premog

Dunajska cesta št. 46

Telefon: 2820

Drva

Koks

nov jugoslov. rekord, 2. Kallay Branko (M), 3. Hel-

lebrand (H).

Metanje ključa: 1. Ferković (H) 37.85 m,

2. Gaspar (C) 37.55 m, 3. Manojlović (C) 31.09.

200 m finale: 1. Skok (P) 23.6, 2. Jammicky

(H) 23.8, 3. Schreiber (H) 23.9.

Triskok: 1. Mioković (BSK) 13.55, 2. Pavlo-

vić (C) 13.43, 3. Korčec (P) 13.01.

400 m zapreke finale: 1. Banskak (Panč.)

1.01.4, 2. Thaller (M) 1.05.8, 3. Tučan (H) diskva-

lificiran.

Metanje kopja: 1. Messner (H) 50.53, 2. Hel-

lebrand (H) 45.26, 3. Kallay L. (M) 44.67.

Tek 10.000 m: 1. Koren (M) 35.11 1/2, nov

jug. rekord, 2. Sporn Ivo (H) 400 m za prvim, 3.

Belas (H).

Tek 800 m: 1. Rittig L. (H) 2.04 1/2, 2. Žorža

(P) 1 m za prvim, 3. Nikhazi (BSK) 8 m za Žoržo;

nailepsa točka dneva, zelo oster boj.

Skok ob palici: 1. Ferković (H) 3.50, 2. Kal-

lay B. (M) 3.40, 3. Buratović (C) 3.20 m.

Stafeta 4x100 m: 1. Hašk 46 2/3, 2. Maratho-

46 1/2, 3. Primorje 47 1/2, izven konkurence.

III. kolo državnega prvenstva

Concordia je bila poražena v Splitu od Haj-

duka z rezultatom 5:1 (3:1).

Dobro rezultat je dosegla Slavija iz Osijek

proti BSK 2:1.

Danes je odigrala svojo 2. tekmo Admira:

Gradjanski 3:1.

Inozemski sport

Dunaj, 21. septembra. as. Pri mednarodni

tekmi Avstrija - Madjarska je zmagała Madjarska

s 3:2 (2:1). Zmaga Madjarov je bila zaslužena. Po-

dali so enotno energično igro. Gledalcev je bilo

40.000.

Berlin, 21. sept. as. Vršile so se lahkoatlet-

ške prvenstvene tekme: 1. Tek 1500 m, 1. Finec

Lademegue 3:53.7; 2. dr. Pelzer 3:59; 3. Krause

4:04.5. — II. Metanje Kopja: 1. Ferven, Finska,

66.88 m; 2. Mauer 61.61 m; 3. Wieser 59.48. —

III. Tek 200 m z zaprekami: 1. Trossbach 26 sek.

— IV. Tek na 5000 m: 1. Nurni, Finska, 14:58; 2.

Petri, Hannover, 15:21.8; 3. Seering, Berlin, 15:37.

Gledalcev je bilo 25.000.

Letalska nesreča

v Zagrebu

Zagreb, 21. sept. p. Danes popoldne ob tričetri

na 4 se je dogodila pri Veliki Gorici težka letalska

nesreča. Zgorel je avion zagrebskega Aerokluba

»Kraljević Tomislava«. Pilot Schön in spremljevalec

Krunić sta se ubila. Letalo »Kraljević Tomislava«

je delalo v bližini Velike Gorice letalske akrobacije

in se je v višini 15 m nad zemljo pri loopingu ne-

medoma zrušilo in pokopalo pod seboj pilota in

spremljevalca. Letalo se je takoj vžgalo. Na pomo-

so pribitela ostala letala, našla pa so samo ruševine

in mrtve žrtev.

Iz železniške službe

Belgrad, 21. septembra. u. Z ukazom Nj. Vrh.

kralja so premešeni za šefa 4. skupine za pregled-

ovanje prog v Novi Gradski, v I. 5. g. Ludovik

Hochmann, za uradnika železniške delavnice v Za-

grebu v 3. I. g. Martin Krašovec in g. Alojzij Ma-

tulaj, za uradnika splošnega oddelka ravateljstva

državnih železnic v Ljubljani v 2. II. g. Alojzij

Veber, za uradnika splošnega oddelka železniškega

ravnateljstva v Ljubljani v 3. I. g. Valentin Kalan,

g. Josip Kravogel, g. Mihal Vrečko in Franc Na-

bergo, za uradnika glavnega kolodvora v Ljub-

ljani v 3. I. g. Teodor Mravlj, za uradnika ljub-

ljanskega skladišča na glavnem kolodvoru v 3. I.

g. Franc Orehek. Z rešitvijo prometnega ministra

je postavljena gđ. Franja Potočnjak v III. 4. z

uradnico v železniški delavnici v Mariboru in Ven-

česlav Sirtot za uradnika istolet.

Slavospev lenobi

Neki francoski misijonar, ki je dolgo časa

živel v francoskem Kongu, poroča o zanimivih

pregovorih, ki so v rabi pri mnogih zamorskih

plemenih v Afriki. V naslednjem navajamo

nekaj pregovorov, ki pojejo slavospev lenobi:

Nihče še ni umrl, ker je preveč spal. Pre-

veliko delo pa je neugodno za zdravje.

Omenu, ki spi, ne preti nevarnost, da bi

s svojimi nogami stopil na trn.

Ni vredno, mučiti se z delom, da bi po-

stali bogati, zakaj kdor živi, je že zadosti

bogati.

Ne poteguj se za naslov, ali da bi na kak

drug način napravil karijero, zakaj nizkemu

drevesu se ni treba bati pred nevihtami in

viharjem.

Delati, da bi postal bogati in mogočen?

Se enkrat je neumnost, velika neumnost, za-

kaj bogataš nima nobenega prijatelja. Misli

vedno na tole: Tiger živi sam, čisto sam, toda

podgane žive skupno, v velikih družbah. Bodi

torej raje podgana. Če že moraš delati, če res

ne znaš kaj drugega, tedaj se ne nateguj, za-

kaj kdor prehitro teče, ne vidi kamnov, k

leže na njegovi poti.

Poslednja želja

Nevarni roparski morilec Kallin je bil ob-

sojen na smrt. Na vesti je imel mnogo človeških

življenj in sedaj bi se moral za svoje zločine

pokoriti.

Smrtna obsodba bi se morala izvršiti 15.

septembra in obsojenca so, kakor običajno, po-

zvali, naj izrazi svojo zadnjo željo.

Kallin je zahteval polno sklado rdečih jagod.

Trdil je, da se in iskali, da bi izpolnili zadnjo

željo na smrt obsojenega, pa v resnici v tem

Tiska Jugoslovanske tiskarne. Zastopnik K. Čeč